

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นี้มีความสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูอย่างยิ่ง ผลจากการศึกษาวิจัยที่จะนำมา เสนอในบทที่ 5 มี 3 ตอนด้วยกัน คือ

1. ตอนที่ 1 เป็นการสรุปการวิจัย
2. ตอนที่ 2 เป็นการอภิปรายผลการวิจัย
3. ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ คือ
 - ก. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู
 - ข. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่มีความสนใจที่จะทำการวิจัยต่อไป

สรุปการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 8 แห่ง ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่าง ตามสภาพของผู้ตอบ และสถานภาพของสถาบันซึ่งจะใช้เป็นข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และนักศึกษา และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจศึกษาวิจัยสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในท่านอื่น ๆ ต่อไป

สมมติฐานการวิจัย การตั้งสมมติฐานการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ จึงตั้งสมมติฐานว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูตามสถานภาพอายุ ที่ตั้งของสถาบัน ตามทัศนะ

ของอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยศึกษาจากสภาพแวดล้อม วิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัย ครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูสกลนคร วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูอุดรธานี และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี สุ่มตัวอย่างแบบชั้น (Stratified Random Sampling) ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู 5 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริหาร อาคาร สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) โดยมีขั้นตอนของการศึกษาวิจัยตามลำดับดังนี้คือ (1) กำหนดแหล่งข้อมูล (2) สร้างเครื่องมือในการสำรวจสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู (3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล (4) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และ (5) สรุปผลการวิจัย อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. การกำหนดแหล่งข้อมูล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 8 แห่ง เป็นแหล่งข้อมูล อาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้คือ สุ่มอาจารย์มาร้อยละ 25 สุ่มนักศึกษามาร้อยละ 10 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์จำนวน 247 คน นักศึกษา 1,209 คน รวมทั้งสิ้น 1,456 คน แต่ได้รับแบบสอบถามคืนจากอาจารย์ 244 คน จากนักศึกษา 1,170 คน รวมทั้งสิ้น 1,414 คน คิดเป็นร้อยละ 97.12

2. การสร้างเครื่องมือสำรวจสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสารและแบบสอบถามต่าง ๆ ที่มีผู้สร้างขึ้นเพื่อสำรวจสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย แลนำมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับการศึกษาวิจัยสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู มีเนื้อหาครอบคลุมจุดมุ่งหมายในการวิจัย นำมาเขียนเป็นข้อกระทง (Item) สำหรับผู้ตอบจะได้พิจารณา และแสดงความคิดเห็นที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูที่ตนสังกัด แล้นำแบบสอบถามนี้ไปให้ครูทรงคุณวุฒิทางด้านการอุดมศึกษา การฝึกหัดครู และการวิจัย จำนวนรวม 9 ท่าน พิจารณาเพื่อตัดสินว่าข้อใดเป็นสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะพึงประสงค์ (Positive) และข้อใดที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ (Negative) ก่อนนำไปทดลอง

กับอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยครูพระนครศรี เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-half) ทหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วจึงนำมาปรับปรุงเป็นเครื่องมือในการสำรวจสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในการวิจัยครั้งนี้

3. การดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่นำไปแจกทั้งสิ้น 1,456 ฉบับ ได้รับคืน 1,414 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.12

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบใช้เทียบอัตราส่วนร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้ตอบใช้วิธี ทหาค่าเฉลี่ย (Means) ทหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบความแตกต่างตามสมมติฐานด้วยแบบสอบถาม (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำรวจ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วเสนอผลเป็นตาราง ความเรียง และแผนภูมิ เพื่อแสดงให้เห็นสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ละคานในปัจจุบัน ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษา ดังที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์และสมมติฐานไว้ตามลำดับ

ผลการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูตามทัศนะของอาจารย์มีคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยต่ำกว่าทัศนะของนักศึกษาทุกคาน ผลการวิจัยสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามคานต่าง ๆ คือ

1. สภาพแวดล้อมคานที่ 1 มีคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยสูงสุดและคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยครูบุรีรัมย์สูงสุด วิทยาลัยครูสกลนคร และวิทยาลัยครูสุรินทร์ต่ำที่สุด ตามทัศนะของนักศึกษา วิทยาลัยครูเลยสูงสุด วิทยาลัยครูสุรินทร์ต่ำที่สุด ทัศนะรวมของอาจารย์กับนักศึกษาที่มีลักษณะพึงประสงค์สูงสุด ได้แก่ การที่อาจารย์บอกขอขมาขอโทษหาวิชาและการเตรียมการสอนล่วงหน้า ลักษณะที่ไม่พึงประสงค์คือ การที่นักศึกษาไม่มีโอกาสประเมินผลการสอนของอาจารย์ และบรรยากาศในการเรียนขาดความกระตือรือร้น

2. สภาพแวดล้อมค่านที่ 2 ตามทัศนะของอาจารย์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์มีคะแนน
 พียงประสงค์เฉลี่ยสูงสุด วิทยาลัยครูอุบลราชธานีมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดตามทัศนะของนักศึกษา วิทยาลัย
 ครูอุดรธานีมีคะแนนพียงประสงค์เฉลี่ยสูงสุด วิทยาลัยครูสุรินทร์ต่ำสุด ลักษณะเด่นของสภาพแวดล้อม
 ค่านที่สองคือ การที่นักศึกษาไม่รู้สึกเจ็บเหงาเปล่าเปลี่ยวใจ และมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวิทยาลัย
 อย่างใกล้ชิด รวมถึงสัมพันธ์กันเท่าที่โอกาสจะอำนวย แต่กลับมีปัญหาในเรื่องการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
 และการที่นักศึกษารู้สึกขาดความเป็นอิสระในการเลือกวิชาเรียน

3. สภาพแวดล้อมค่านที่ 3 ตามทัศนะของอาจารย์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ มีคะแนน
 พียงประสงค์เฉลี่ยสูงสุด วิทยาลัยครูสุรินทร์ต่ำที่สุด ตามทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครูสกลนคร สูงที่สุด
 วิทยาลัยครูสุรินทร์ต่ำที่สุด ลักษณะพียงประสงค์ในค่านนี้คือ การที่วิทยาลัยสนับสนุนการจัดกิจกรรม
 นักศึกษาและคณะกรรมการนักศึกษาได้วางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมตามรูปแบบที่ส่งเสริมความ
 เป็นประชาธิปไตย แต่ที่เป็นลักษณะไม่พียงประสงค์คือการประเมินผลการจัดกิจกรรมมีน้อย ขาด
 ความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรม และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ เป็นส่วนน้อย

4. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูค่านที่ 4 ตามทัศนะของอาจารย์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
 มีคะแนนพียงประสงค์เฉลี่ยสูงสุด วิทยาลัยครูสุรินทร์ต่ำที่สุด ตามทัศนะนักศึกษา วิทยาลัยครูสกลนคร
 สูงที่สุด วิทยาลัยครูสุรินทร์ต่ำที่สุด ลักษณะพียงประสงค์ในค่านบริหารนี้ คือการที่วิทยาลัยให้สิทธิ
 เสรีภาพแก่นักศึกษาในการแสดงออกอย่างเหมาะสม และระเบียบการแต่งกายของนักศึกษาที่วิทยาลัย
 กำหนดก็เหมาะสมเช่นกัน ลักษณะที่ไม่พียงประสงค์คือการที่วิทยาลัยจัดพิมพ์หนังสือในท้องสมุดจำนวน
 ไม่เพียงพอและเรื่องเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา พบว่า การลงโทษนักศึกษาที่กระทำความผิดยังไม่เคร่งครัด
 สม่าเสมอ การบริการด้านสุขภาพอนามัยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

5. สภาพแวดล้อมค่านที่ 5 ตามทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยครูบุรีรัมย์สูงที่สุด วิทยาลัย
 ครูสุรินทร์ต่ำที่สุด ตามทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครูสกลนครสูงที่สุด วิทยาลัยครูสุรินทร์ต่ำที่สุด ลักษณะพียง
 ประสงค์ของสภาพแวดล้อมค่านที่ 5 ก็คือ ความเหมาะสมของสภาพห้องเรียน กล่าวคือห้องเรียนมี
 อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ และขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักศึกษา ลักษณะไม่พียง
 ประสงค์คือ การจัดที่ให้นักศึกษานั่งทำงานนอกห้องเรียนไม่เพียงพอ โรงอาหารและห้องน้ำไม่สะอาด
 ถูกสุขลักษณะ

เมื่อนำคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ย สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จัดกลุ่มเปรียบเทียบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 8 ข้อ แล้ว พบว่า

1. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู เก่ากับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ตามทัศนะของ
อาจารย์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมืองตาม
ทัศนะของอาจารย์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

3. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู เก่ากับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ตามทัศนะของ
นักศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 แต่เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ด้าน คือ ความสัมพันธ์
ในกลุ่มเพื่อน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ
บรรยากาศการเรียนการสอน และกิจกรรมนักศึกษา

4. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมือง ตาม
ทัศนะของนักศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 4
แต่มีบางด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรม
นักศึกษา

5. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู เก่าตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้าน
พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในกลุ่ม
เพื่อน การบริหาร อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 มี 2 ด้าน ได้แก่สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน และ
กิจกรรมนักศึกษา

6. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูใหม่ ตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ตั้งไว้ มีเพียงค่าเดียวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การบริหาร

7. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในเมืองตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 และที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และการบริหาร

8. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนอกเมืองตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 วิเคราะห์เป็นค่า พบว่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ค่าคือ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน การบริหาร อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ค่าคือ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน และกิจกรรมนักศึกษา

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่ามีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้ คือ

1. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูตามทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างกัน คือค่าเฉลี่ยคะแนนพึงประสงค์ ของอาจารย์ต่ำกว่านักศึกษา แต่ถ้าวเคราะห์ตามทัศนะในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูเก่ากับใหม่ ในเมืองและนอกเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้วิเคราะห์ตามข้อมูลแล้วพบว่า อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีจำนวนสูงสุดคือ 145 คน คิดเป็นร้อยละ 59.62 มีวุฒิปริญญาตรี 128 คน คิดเป็นร้อยละ 52.46 ปริญญาโท 92 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 ประสบการณ์ 4-6 ปี 74 คน คิดเป็นร้อยละ 30-33 มีประสบการณ์ 1-3 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23-36 ซึ่งวิจัยและประสบการณ์อาจารย์ใกล้เคียงกัน ทัศนะที่มีต่อสภาพแวดล้อมจึงไม่แตกต่างกันส่วนนักศึกษานั้น เป็นนักศึกษา ป.กศ. ชั้นสูงปีที่ 1 และปีที่ 2 มากที่สุด คือปีที่ 1 จำนวน 505 คน คิดเป็นร้อยละ 43.16 ปีที่ 2 มี 474 คน คิดเป็นร้อยละ 40.51 รวมเป็น 979 คน หรือร้อยละ 83.68 ของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม นักศึกษาที่อายุระหว่าง 20-21 ปี สูงที่สุด คือ

583 คน คิดเป็นร้อยละ 49.83 ฉะนั้นทักษะของนักศึกษาจึงไม่แตกต่างกัน เนื่องจากมีอายุและประสบการณ์ ตลอดจนที่พักอาศัยไม่แตกต่างกันดังกล่าวคือ จะพักหอพักเอกชน บ้านพักส่วนตัว บ้านเช่า ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกัน มีภูมิลำเนาในแถบเดียวกันด้วย แต่ที่ทักษะของอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างกันนั้น เป็นเพราะอายุ วุฒิ และประสบการณ์แตกต่างกัน อาจารย์ที่มีคุณวุฒิ ปริญญาตรี ปริญญาโท ส่วนใหญ่เรียนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีสภาพแวดล้อมต่างกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูที่ตนสังกัด จึงมีความคิดเห็นว่าวิทยาลัยครูนั้น มีลักษณะพึงประสงค์น้อยกว่าทักษะของนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาเกือบทั้งหมดจบจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ต่างไปจากวิทยาลัยครู นักศึกษาจึงมีความรู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูดี หรือค่อนข้างดีแล้ว ทำให้คะแนนที่ประเมินสภาพแวดล้อมของนักศึกษาสูงกว่าอาจารย์

2. คะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยของสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูบุรีรัมย์สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวม 8 วิทยาลัยเกือบทุกด้าน เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่เป็นสถานภาพของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์แล้ว จะเห็นว่าวิทยาลัยครูบุรีรัมย์เป็นวิทยาลัยครูในกลุ่มวิทยาลัยครูใหม่ ซึ่งจัดตั้งและดำเนินการสอนเมื่อ พ.ศ. 2515 มีระยะเวลาการดำเนินการไม่ถึง 10 ปี อาคารยังอยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุดทรุดโทรม บริเวณวิทยาลัยตลอดจนที่ตั้งของอาคารสถานที่เหมาะสม กล่าวคือ มีบริเวณกว้างขวาง มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เหมาะสม เป็นที่ค่อนข้างราบเรียบน้ำดี การวางผังอาคารดี ใ้รับลมและแสงสว่างพอเหมาะ ตัวอาคารเรียงตั้งอยู่ทางถนน ไม่มีเสียงรบกวนจากยานพาหนะต่าง ๆ บนท้องถนนหลวง การจัดการจราจรภายในดี มีระบบกันอุบัติเหตุจากความเร็วของยาน และกันเสียงรบกวนได้ควย สภาพของทางเดินดีคอรระหว่างอาคาร เรียบร้อย เกี่ยวกับด้านการบริหาร ผลการวิจัย พบว่า วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ยอมรับฟังความคิดเห็นจากส่วนรวม และให้สิทธิเสรีภาพแก่นักศึกษาในการแสดงออกอย่างเหมาะสม การบริการค่านแจะแนวจัดบริการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะการคมนาคมทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยของอาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ได้รับความสะดวกเนื่องจากวิทยาลัยครูอยู่ในตัวเมือง อาจารย์และนักศึกษาที่พักในหอพักของวิทยาลัย หรืออาจารย์ที่พักบ้านพักอาจารย์ของวิทยาลัย นักศึกษาที่พักหอพักเอกชน บ้านเช่า บ้านส่วนตัวในเมือง ก็สามารถเดินทางมาวิทยาลัยได้สะดวก การประเมินสภาพแวดล้อม

วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ตามที่คณะของอาจารย์และนักศึกษา มีลักษณะพึงประสงค์สอดคล้องกันเกือบทุกด้าน และคะแนนอยู่ในระดับสูง ต่างกับวิทยาลัยครูใหม่ที่เปิดทำการสอนในระยะเวลาใกล้เคียงกัน ที่เห็นได้ชัดเจนนั่นคือ วิทยาลัยครูสุรินทร์ ค่าของคะแนนที่ประเมินสภาพแวดล้อมของอาจารย์และนักศึกษา เฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมของ 8 วิทยาลัยทุกด้าน วิทยาลัยครูสุรินทร์ ก่อตั้ง และได้รับสถาปนาเป็นวิทยาลัยครู เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2516 ภายหลังจากที่ได้ออกตั้งวิทยาลัยครูบุรีรัมย์เพียง 1 ปี

แต่สภาพของวิทยาลัยครูสุรินทร์นั้นเดิมเป็นที่เลี้ยงสัตว์ สาธารณประโยชน์ อยู่ติดกับวิทยาลัยเกษตรกรรม เป็นที่ลุ่ม ในฤดูฝนจะมีปัญหาเรื่องการคมนาคมภายในวิทยาลัย เพราะน้ำท่วม ขณะที่ฝนตก น้ำระบายไม่ทัน และนอกจากนั้นการที่อาคาร เรียงต่าง ๆ และอาคารนอนของนักศึกษา บ้านพัก อาจารย์ตั้งอยู่ห่าง กระจุกกระจายเป็นหลายกลุ่ม นับเป็นอุปสรรคต่อการคมนาคมภายในวิทยาลัย การคมนาคมติดต่อกับตัวเมืองก็ไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร อาจารย์และนักศึกษาบางส่วนที่อาศัยอยู่ในตัวเมืองจึงประสบปัญหา ทำให้อาจารย์และนักศึกษาประเมินสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยในระดับค่อนข้างต่ำ คะแนนเฉลี่ยสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูสุรินทร์ เมื่อเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูอื่น ๆ จะอยู่ในระดับต่ำกว่าวิทยาลัยครูอื่นทุกด้าน มีวิทยาลัยครูที่เปิดดำเนินการพร้อมกับวิทยาลัยครูสุรินทร์ที่มีสถานภาพ ที่ตั้งใกล้เคียงกันอีกแห่งหนึ่งคือ วิทยาลัยครูเดช วิทยาลัยครูเดช และวิทยาลัยครูสุรินทร์ตั้งอยู่นอกเมือง และอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 3 กิโลเมตร เท่ากัน ลักษณะที่เหมือนกันอีกประการหนึ่งคือ ก่อนที่จะใช้สถานที่ตั้งเป็นวิทยาลัยครูเดช เคยใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์สาธารณะมาก่อน และยังอยู่ในโครงการเงินกู้ของธนาคารโลกเช่นเดียวกัน มีที่แตกต่างกันคือ เนื้อที่วิทยาลัยครูสุรินทร์มีเนื้อที่ 497 ไร่ วิทยาลัยครูเดชมี 323 ไร่ จำนวนนักศึกษาวิทยาลัยครูสุรินทร์มี 1,165 คน วิทยาลัยครูเดชมี 718 คน ผลการประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเดช มีคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยตามทัศนะของอาจารย์ และนักศึกษาสูงกว่า วิทยาลัยครูสุรินทร์ทุกด้าน ถ้าจะวิเคราะห์ตามข้อมูลแล้ว การที่วิทยาลัยต้องรับนักศึกษาจำนวนมาก อาจเป็นสาเหตุใหญ่บริหาร และคณาจารย์มีภาระหนักกว่าวิทยาลัยที่มีนักศึกษาน้อยกว่า ที่เห็นชัดเจนนั่นคือ จำนวนชั้นเรียน ซึ่งสัมพันธ์กับจำนวนชั่วโมงที่สอน และการที่วิทยาลัยมีเนื้อที่มากและอยู่ในสภาพที่ยังไม่ได้พัฒนาให้เป็นที่อยู่อาศัยใหม่มีสภาพเหมาะสมกับกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการกิจ ผู้บริหารก็ต้องมีภาระในการดูแล บำรุงรักษาและปรับสภาพให้เป็นที่ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ อันึง การบริหารหอพัก

ของวิทยาลัยครูสุรินทร์ยังมีลักษณะแตกต่างกับวิทยาลัยครูเลย และวิทยาลัยครูอื่น ๆ กล่าวคือทางวิทยาลัยครูสุรินทร์ได้อนุญาตให้นักศึกษาที่พักในหอพักวิทยาลัย หุงหาอาหารด้วยตนเอง โดยจัดโรงครัวประจำแต่ละหอพักให้ด้วย นักศึกษามีโอกาสเลือกรับบริการจากวิทยาลัย หรือประกอบอาหารเอง การให้โอกาสแก่นักศึกษา เช่นนี้มีส่วนดีและส่วนเสีย ส่วนที่ดีได้แก่ ความพึงพอใจของนักศึกษาที่ได้รับสิทธิในการเลือกใช้บริการ ส่วนเสียได้แก่ ในเรื่องการปกครอง ระเบียบวินัย ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะก่อให้เกิดปัญหาทั้งเรื่องความสะอาด เป็นระเบียบของอาคารสถานที่ ความปลอดภัยจากอัคคีภัย จากการโจรกรรม ซึ่งก่อความสงบของนักศึกษาส่วนรวม อาจเป็นสาเหตุของอุปสรรคในการพัฒนาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูสุรินทร์ได้

3. ผลการวิจัยสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมทั้งภาคพบว่า คะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยเรียงตามลำดับจากสูงไปต่ำคือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษา ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริหาร แยกอภิปรายเป็นค่าน ๆ ดังนี้

3.1 การที่สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนมีคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยสูงนั้น พิจารณาจากข้อมูลที่ได้ออกจากการวิจัย ข้อที่มีลักษณะพึงประสงค์สูงได้แก่ การเตรียมการสอน การบอกขอบข่ายเนื้อหาวิชาก่อนทำการสอน อาจารย์มีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี คุณลักษณะตามที่กล่าว เป็นปัจจัยทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ นักศึกษาเกิดความพึงพอใจและประเมินค่าเป็นคะแนนเฉลี่ยสูง สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสถาบันการฝึกหัดครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 วิทยาลัยครูมีภารกิจ เช่นสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป มีความจำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการแก่สังคม ผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนที่จะให้วิทยาลัยครูมีความเป็นเลิศทางวิชาการ ให้โอกาสคณาจารย์ในวิทยาลัยครูได้ศึกษาต่อให้มิ่วสูงขึ้นไป ดังจะเห็น

จากตัวเลขที่แสดงไว้ในตารางที่ 4 หน้า 36 คณาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูมีวุฒิสูงสุดถึงปริญญาเอก และจะเพิ่มจำนวนผู้ที่มีวุฒิสอนชั้นเรื่อย ๆ การไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้เพิ่มประสบการณ์ และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งวิจิตร ศรีสอานกล่าวว่า "คณาจารย์ที่เก่งกล้า สามารถ คือจุดเริ่มต้นของพัฒนาการของมหาวิทยาลัย"¹ อีกประการหนึ่งนั้น ในช่วงหลังของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 3 กรมการฝึกหัดครูได้ลดจำนวนนักศึกษาลง ดังที่ วิจิตร จันทรากุล กล่าวว่า "ในช่วงหลังของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) เมื่อกรมการฝึกหัดครูถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก กรมการฝึกหัดครูจึงได้พิจารณาทบทวนนโยบาย และกำหนดแผนการผลิตครูตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ขึ้นมาใหม่ โดยลดปริมาณลง หันไปเน้นคุณภาพ"² การลดปริมาณนักศึกษาทำให้คณาจารย์มีเวลาเตรียมการสอนมากขึ้น และทางวิทยาลัยครูก็ได้รวมกลุ่มเพื่อพัฒนาทางวิชาการ แยกกลุ่มตามลักษณะทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อวางแผนพัฒนาวิทยาลัยร่วมกัน แบ่งความรับผิดชอบ ในการผลิตครูตามสาขาวิชาที่สังคมต้องการ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างยิ่ง

¹ วิจิตร ศรีสอาน, "หลักการอุดม . . ." หน้า 71.

² วิจิตร จันทรากุล, "25 ปีของกรมการฝึกหัดครูความก้าวหน้าและเป้าหมายในอนาคต" 29 กันยายน 2522 ครอบคลุม 25 ปีการสถาปนากรมการฝึกหัดครู (เจริญวิทยการพิมพ์, กรุงเทพฯ: 2522) หน้า 99.

³ การฝึกหัดครู, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ, "สถิติการศึกษา ปี 2522" (ประจักษ์การพิมพ์ กรุงเทพฯ ; 2522), หน้า 10-15.

ผลจากการวิจัย มีข้อที่ควรนำมาอภิปรายอีก 2 ประการคือ การที่นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนของอาจารย์ และการที่บรรยากาศในการเรียนของนักศึกษามีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงประดังคล้ายอยู่ในระดับต่ำทั้งสองข้อ ข้อมูลนี้มีความสัมพันธ์กับข้อมูลในภาคผนวก ข. ตารางที่ 1 วิธีการเรียนของนักศึกษาคือ ชอบฟังมากกว่าชอบอภิปราย และสอดคล้องกับผลการวิจัยในตารางที่ 4 เรื่องการบริหารมีสิ่งที่ต้องพัฒนาได้แก่ จำนวนหนังสือในห้องสมุดมีจำนวนจำกัดและข้อมูลในตารางที่ 5 ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนบริการโลหิตศูนย์ปกรณมีคะแนนพึงประสงค์อยู่ในระดับต่ำ ถ้าหากได้พัฒนาแล้วจะทำให้ผลการประเมินสภาพแวดล้อมอยู่ในสภาพที่ดีกว่านี้

3.2 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา มีคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยค่อนข้างสูง รองจากสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จากผลการวิจัย พบว่า วิทยาลัยให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรม และนักศึกษาก็เห็นด้วยกับการที่คณะกรรมการนักศึกษาวางแผนดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบของการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย มีสิ่งหนึ่งที่เป็นทัศนะของนักศึกษาคือ ความรู้สึกว่าขาดอิสระในการจัดกิจกรรม เนื่องจากมีความรู้สึกว่าอาจารย์ควบคุมอย่างใกล้ชิด ถ้าวิเคราะห์จากเหตุการณ์ย้อนหลังไป ก่อนเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นั้น พบว่า มีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาลดลงจนกระทั่ง มีเหตุการณ์มหาวิปโยค 14 ตุลาคม 2516 นิสิตนักศึกษามีบทบาทไม่เพียงแต่ในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยเท่านั้น บทบาทของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวข้องกับสังคมภายนอก เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองของประเทศมาโดยตลอด วันที่ 6 ตุลาคม 2519 มีการปฏิรูปการปกครองประเทศไทย คณะปฏิรูปการปกครองจึงได้มีคำสั่งให้วิทยาลัยจัดกิจกรรมนักศึกษาตามความจำเป็น¹ หลังจากที่มีคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองประเทศเป็นต้นมา ทางวิทยาลัยสั่งให้ระงับการจัดตั้งชุมนุม ชมรม สโมสรนักศึกษา เป็นการสนองนโยบายของคณะปฏิรูป เมื่อเหตุการณ์ต่างๆ คลี่คลายไปในทางที่ดี ทางรัฐบาลจึงอนุญาตให้มีการจัดกิจกรรมนักศึกษา ในปีการศึกษา 2521 วิทยาลัยครูในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำโดยวิทยาลัยครูมหาสารคาม ได้เชิญรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา

¹ คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา, "การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาและนักเรียน" ฉบับที่ 42, (2519)

รวมประชุม เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับทิศทางในการบริหารงานกิจการนักศึกษาชั้นที่ห้องประชุมวิริยะ วิทยาลัยครูมหาสารคาม เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2521 มีข้อตกลงร่วมกันในเรื่องขอขยายหน้าที่ของ งานกิจการนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ผลจากการประเมินทัศนคติของอาจารย์กับนักศึกษา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีลักษณะพึงประสงค์ดังกล่าวแล้วในตอนต้นคือ วิทยาลัยให้การสนับสนุนในการ จัดกิจกรรม รูปแบบของการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย คณะกรรมการนักศึกษาเป็นผู้อ่าง แแผนดำเนินงาน ส่วนที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์คือ การที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการน้อย ขาดการประเมินผลการจัดกิจกรรม ซึ่งถ้าวิเคราะห์หาสาเหตุแล้ว การประเมินผลจะทำให้คณะกรรมการจัดกิจกรรมทราบจุดอ่อนและสาเหตุของการที่นักศึกษาไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทาง วิชาการ จะช่วยให้อาจารย์หาทางแก้ไขปรับปรุงให้การจัดกิจกรรมดีขึ้น และเป็นที่สนใจ ผล การวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาสนใจกิจกรรมกีฬา ศิลปวัฒนธรรมมากกว่าวิชาการ จึงน่าจะศึกษาว่า เพราะเหตุใด เป็นต้นว่า วิธีการจัดกิจกรรมกีฬา และศิลปวัฒนธรรม เรียกร้องความสนใจได้ดีกว่า หรือวิธีการจัดใดให้นักศึกษามีส่วนรวมมากกว่าการจัดกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกีฬาและศิลป วัฒนธรรมตรงกับความต้องการของนักศึกษาในอันที่จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน หรือว่าการจัดกิจกรรมทางวิชาการน่าเบื่อหน่าย หรือขัดข้องกับสิ่งที่เรียนในชั้น หรือไม่มีเนื้อหาสาระ จนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมองไม่เห็นประโยชน์ หรือการจัดกิจกรรมอยู่ในกลุ่มคนเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง นักศึกษาทั่ว ๆ ไป ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนรวมด้วย จึงไม่สนใจ

3.3 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ข้อมูลที่ปรากฏจากการวิจัย คือ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้สึกอบอุ่น ไม่เจ็บเหงาเปลี่ยวเปล่าใจ ใช้เวลาสังสรรค์กับเพื่อน รวมวิทยาลัยเท่าที่โอกาสจะอำนวย มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และรู้จักคบเพื่อนที่เป็นประโยชน์ต่อ การเรียน กล่าวคือ เลือกรับเพื่อนที่เป็นคนเรียนเก่ง ฉลาด ช่างคิด สุขุม มีลักษณะบางประการ ตรงกับที่ เตือนจิตต์ จิตต์อารี ศึกษาเรื่อง การคบเพื่อนของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า นิสิตส่วนใหญ่คบเพื่อนที่มีความประพฤติดี เพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือดี เพื่อนที่มี

ความสนใจตรงกัน เพื่อนที่เรียนดี¹ แต่จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการทำงาน เป็นกลุ่ม และการเลือกวิชาเรียนไม่มีอิสระ ต้องเลือกตามเพื่อน ซึ่งถ้าจะวิเคราะห์เหตุผลแล้ว นักศึกษาน่าจะทำงานร่วมกันได้อย่างดี ในเมื่อมีความสัมพันธ์กันสนิทสนม ทั้งนี้สาเหตุเป็นเพราะว่า ตอนที่นักศึกษาเรียนในระดับประถม มัธยม นักศึกษาเคยชินกับระบบการเรียนเดี่ยวมากกว่าการเรียน เป็นกลุ่ม หรือแม้แต่การวัดผลในโรงเรียนมัธยมหลายแห่งก็ใช้วิธีอิง เกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม การทำงาน เดี่ยวจนเคยชินทำให้นักศึกษาลำบากใจเมื่อมาเรียนในระดับอุดมศึกษา เพราะเปลี่ยนวิธีเรียนกะทันหัน และในการเลือกวิชาเรียนก็เช่นกัน ตอนที่นักศึกษาเรียนในระดับประถม มัธยม ทางโรงเรียนจัดเวลา เรียนไว้ตามโปรแกรมเท่าที่ทางโรงเรียนมีนโยบาย และบุคลากร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จะจัดสอนได้ นักศึกษาจึงรู้สึกว้าวุ่นใจ ไม่กล้าตัดสินใจเอง ต้องคอยเลือกวิชาเรียนตามเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการ วิจัยของ แอสติน (Astin) พบว่า การเลือกสาขาวิชาและอาชีพของนักศึกษาจะคล้อยตามกลุ่มเพื่อน² แสดงว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งก็คือ ทางวิทยาลัย ไม่พร้อมที่จะเปิดวิชาเลือกให้นักศึกษาเลือกเรียนอย่าง กว้างขวาง เนื่องจากขาดบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ การสอน จะเห็นว่าหลายสาขาวิชาที่วิทยาลัยไม่สามารถเปิดให้นักศึกษาเลือก เรียนตามความสามารถ แม่นักศึกษา หรือสังคมภายนอกของวงการ ตัวอย่างที่เห็นชัดในปัจจุบันคือ วิชาดนตรีศึกษา สังคมภายนอก ได้แก่ โรงเรียนชั้นประถมและมัธยมต้องการครูที่มีความรู้ทางคานคณตรี เพราะหลักสูตรใหม่มีวิชาคณตรี แต่วิทยาลัยครูที่สามารถเปิดสอนวิชาคณตรีได้ก็มีจำกัด เพราะขาดบุคลากรดังนี้ เป็นต้น

¹ เตือนจิตต์ จิตต์อารี, "การคบเพื่อนของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร," หน้า 80.

² Astin, The Educational and Vocational Development of College Students, p. 141.

3.4 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก จากการวิจัยพบว่า อาคารสถานที่อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ได้รับความสะดวกแก่การไปใช้บริการ ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักศึกษา โดยเฉพาะปัจจุบันนโยบายการผลิตครู ลดปริมาณลงให้พอเหมาะกับความต้องการของสังคม และเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ ทำให้สถานที่เรียนไม่แออัด แต่ที่เป็นปัญหาตามข้อมูลที่ปรากฏจากการวิจัยคือ ที่นั่งทำงานนอกชั้นเรียนของนักศึกษามีไม่เพียงพอ โรงอาหารไม่สะอาด วิธีการจัดไม่ถูกสุขลักษณะ จำนวนห้องน้ำมีเพียงพอแต่ไม่สะอาดถูกสุขลักษณะ เช่นเดียวกัน การที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกก็เพราะเห็นว่า มีความสำคัญต่อบรรยากาศการพัฒนาสภาพแวดล้อมค่านอื่น ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเรียนการสอน และเป็นสิ่งที่นักศึกษาจะได้เกิดการเรียนรู้จากการที่เขาใช้ชีวิตความเป็นอยู่ขณะที่ศึกษาเล่าเรียนในวิทยาลัยครู ซึ่งการเรียนรู้ไม่จำเป็นจะต้องเกิดจากการฟังคำบรรยายในชั้นเรียนอย่างเดียว แบบอย่างต่าง ๆ ที่เขาได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน จนเกิดการรับรู้เกิดความเคยชิน และนำไปปฏิบัติได้ ก็ถือว่าเป็นการเรียนรู้ ฉะนั้นความสะดวก ความประหยัด ความเรียบร้อยเหมาะสมของอาคารสถานที่ ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่วิทยาลัยครูจะมองเห็นความสำคัญ ถ้านักศึกษาได้อยู่ในสถานที่ใหญ่โตมโหฬาร แต่ขาดระเบียบ เขาย่อมจะรับเอาสิ่งนั้นไปโดยไม่รู้ตัว แต่ถาเขาอยู่ในวิทยาลัยที่มีอาคารเรียน มีห้องน้ำ โรงอาหาร และอาคารสถานที่พักที่ทำการกรรม สะอาด มีระเบียบวินัยดี ย่อมจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนของเขา ซึ่ง อโดเรียน (Adorian) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของนักศึกษาที่มคอหอพักมหาวิทยาลัย กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแคนซัส พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹ สำหรับนักศึกษาในวิทยาลัยครูนั้น ถ้าเขาได้รับการศึกษา เกิดการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ดี เขาก็จะรับเอาสิ่งที่คิดคั่วไป เมื่อไปสอนนักเรียนก็จะได้นำเอาสิ่งที่คิดไปเผยแพร่

¹ Adorian, "The Residence Hall Environment at an Urban College,"

แก่นักเรียน วิทยาลัยครูมีส่วนในการพัฒนาทรัพยากรของชาติ ดังที่กล่าวในบทนำ กล่าวคือ สถาบันฝึกหัดครู เป็นแหล่งผลิตครูที่อยู่ใกล้ชิดชุมชน เพราะมีวิทยาลัยครูกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศ มีเขตรับผิดชอบ ๑ แห่งต่อ ๒ จังหวัด ผู้เรียนในวิทยาลัยครูเป็นคนในท้องถิ่น เมื่อเรียนสำเร็จแล้วก็ออกไปทำการสอนในภูมิภาคของตน การที่ครูได้รับการศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมคือการทำให้ทรัพยากรมนุษย์ของชาติมีคุณค่าขึ้นมา เมื่อครูไปสอนลูกศิษย์ ซึ่งเป็นคนในชุมชน ในท้องถิ่น ให้เป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษา มีคุณภาพชีวิต เป็นการช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่ประเทศ ฉะนั้น การที่จะให้ประเทศชาติพัฒนาไวกว่าเร็ว ก่ออาศัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้พ้นจากความเจ็บไข้ ยากไร้ไม่รู้ โดยการให้นักศึกษาคูได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ขณะที่เขาเป็นนักศึกษาของวิทยาลัยครู ดังที่ เอกวิทย์ ฌ ฌาง กล่าวว่ "เราไม่ต้องการอะไรมากไปกว่าที่ที่สะอาด ประหยัด เรียบง่าย หากแต่มีรสนิยมที่ดี เป็นที่ที่ผู้มีความคิด ผู้ที่มีความเพียรจะได้อยู่รวมกลุ่มกัน เพื่อแสวงหาความรู้ ความคิดที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แกชาวนานาชาติไป"

3.5 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร จากผลการวิจัย พบว่า คะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยของสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร มีระดับค่อนข้างต่ำ และเป็นคะแนนเฉลี่ยที่น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับคะแนนของสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ สิ่งที่อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันและประเมินค่าเป็นคะแนนพึงประสงค์ สูงได้แก่ การที่วิทยาลัยให้สิทธิเสรีภาพแก่นักศึกษาในการแสดงออกตามระบอบประชาธิปไตย และการที่วิทยาลัยมีระเบียบการแต่งกายอย่างเหมาะสม จากการศึกษาคู่มือ นักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีระเบียบการแต่งกายแจ่มชัดเจน โดยอิงระเบียบกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และการออกระเบียบการแต่งกายของวิทยาลัยครู นักศึกษา

¹ เอกวิทย์ ฌ ฌาง , "การฝึกหัดครูเพื่อชนบท" คุรุปริทัศน์ (3:7 กรกฎาคม 2521):

มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยผ่านทางตัวแทนของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษามีความพอใจ และปฏิบัติตามส่วนในเรื่องวินัยนักศึกษานั้น มีลักษณะไม่พึงประสงค์ คือ การลงโทษแก่นักศึกษาผู้กระทำความผิด ยังกระทำไม่เคร่งครัดและไม่สม่ำเสมอ เมื่อวิเคราะห์ตามปรัชญาของวิทยาลัยครู ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีความมุ่งหมายใหญ่ที่รับการศึกษาจากวิทยาลัยครู เป็นผู้ที่มีสติปัญญา มีจิตใจสูง เป็นคนดีและจากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยก็แสดงว่าทางวิทยาลัยได้พยายามที่จะอบรมสั่งสอนให้นักศึกษาเป็นคนดี มีการจัดบริการด้านการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อผลการวิจัยปรากฏว่ามีจุดบกพร่องที่การลงโทษไม่สม่ำเสมอ อันจะเป็นสาเหตุให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่าทางวิทยาลัยขาดความยุติธรรม เป็นปัญหาในการปกครอง ผู้รักษาระเบียบก็จะเกิดความลำบากใจในการปฏิบัติงาน ขาดความเชื่อมั่นที่จะตัดสินใจ เรื่องที่พบจากข้อมูลที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เรื่องการจัดหาหนังสือของห้องสมุดมีจำนวนจำกัด การที่มีหนังสือจำนวนจำกัดเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาของคนวาศของนักศึกษา เพราะการเรียนในระดับอุดมศึกษานั้น ผู้เรียนจะต้องคนควาเพิ่มเติมนอกเหนือจากความรู้ที่เรียนในชั้นเรียน การที่หนังสือมีไม่พอกับจำนวนนักศึกษาก็ หรือมีไม่ตรงกับสิ่งที่จะศึกษา คนควาก็ จะทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่คึกคัก จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าทุกวิทยาลัยขาดแคลนหนังสือ โดยเฉพาะในวิทยาลัยครูใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับที่ นฤมล บุญพัชรินทร์ ได้ทำการวิจัย พบว่าวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ มีหนังสือจำนวนน้อยกว่า อัตราส่วนมาตรฐานที่กำหนด¹ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารเกี่ยวกับการบริการสุขภาพอนามัย มีผลจากการประเมินผลในระดับต่ำเช่นกัน งานบริการเรื่องสุขภาพอนามัยเป็นงานที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษามาก โดยเฉพาะวิทยาลัยครูที่ตั้งห่างไกลตัวเมืองไกลสถานพยาบาล นักศึกษาต้องการบริการด้านนี้ ด้วยเหตุผลหลายประการ กล่าวคือ การที่นักศึกษาต้องปรับตัวในค่านการเรียนจากระดับมัธยมศึกษา เป็นระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดความเครียด กระทั่งสุขภาพอนามัย การที่นักศึกษาส่วนหนึ่งต้องจากภูมิลำเนามาศึกษาหาความรู้โดยการเข้าหอพักเอกชน

¹ นฤมล บุญพัชรินทร์, "การศึกษาห้องสมุดวิทยาลัยครูโดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518), หน้า 108.

หรือเข้านอนตามลำพัง ขณะที่เจ็บไข้ จำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษา ถ้าวิทยาลัยมีบริการให้ความสะดวก จะทำให้นักศึกษาหมดความกังวลใจ และเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง ที่เห็นได้ชัดเห็นกันได้แก่ความสะดวกในการที่จะหายวดยานให้นักศึกษาไปโรงพยาบาล และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการรักษาพยาบาล วิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตระหนักในความสำคัญของการจัดบริการด้านนี้ จึงได้ตกลงร่วมกันในที่ประชุมรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2521 ว่าจะให้แบ่งเงินค่าบำรุงกิจกรรมนักศึกษาไปให้เป็นค่าประกันสุขภาพนักศึกษาในอัตราร้อยละ 25¹ เพื่อนำไปจัดบริการด้านสุขภาพอนามัย แต่ผลการวิจัยก็ยังแสดงว่า การบริการมีลักษณะที่ไม่เป็นที่พึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาโดยรวม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า มีจุดบกพร่อง เป็นต้นว่า บริการไม่ทั่วถึง ไม่มีบุคลากร ระยะเวลาบริการไม่ตรงกับเวลาที่นักศึกษาจะมาใช้บริการได้ เมื่อวิเคราะห์หาสาเหตุแล้วควรแก้ที่สาเหตุนั้นเพื่อให้บริการได้ผลดี

4. จากผลการวิจัย มีสิ่งที่น่าสังเกตคือ สถานภาพของวิทยาลัย ได้แก่ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการและสถานที่ตั้งของวิทยาลัย มิได้เป็นตัวแปรอิสระที่จะทำให้ทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างกันเสมอไป สิ่งที่จะมีผลต่อทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละวิทยาลัย ยกตัวอย่างเช่น สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ มีคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยสูง ถ้าพิจารณาจากข้อกระทงที่อาจารย์และนักศึกษาระเมินค่าเป็นคะแนน พบว่า วิทยาลัยยอมรับฟังความคิดเห็นจากส่วนรวม มีคะแนนสูงสุด ส่วนวิทยาลัยครูสุรินทร์ อาจารย์และนักศึกษาระเมินค่าข้อกระทงเดียวกันต่ำ คะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารของวิทยาลัยครูสุรินทร์ อยู่ในระดับต่ำด้วย แม้ทั้ง 2 วิทยาลัยจะอยู่ในกลุ่มวิทยาลัยใหม่เหมือนกัน แต่มีบางลักษณะเฉพาะที่ทำให้สภาพแวดล้อมต่างกัน ในทำนองเดียวกับวิทยาลัยครูเก่า เช่น วิทยาลัยครูอุดรธานีกับวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ผลการวิจัย

¹บันทึกการประชุมรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา เรื่อง "การหาทิศทางในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักศึกษาวิทยาลัยครู" ณ ห้องประชุมวิริยะ วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 6 สิงหาคม 2521, เอกสารโรเนียว จำนวน 6 หน้า.

พบว่า สภาพแวดล้อมของทั้งสองวิทยาลัย อาจารย์และนักศึกษาประเมินค่าเป็นคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ คะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยของวิทยาลัยครุอุตรธานีสูงกว่าวิทยาลัยครูอุบลราชธานีเกือบทุกด้าน กล่าวคือ วิทยาลัยครุอุตรธานีมีคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยด้านที่ 1, 2, 3 และ 5 สูงกว่าวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ยกเว้นด้านที่ 4 ตามทัศนะของอาจารย์ วิทยาลัยครุอุตรธานีมีคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยต่ำกว่าวิทยาลัยครูอุบลราชธานี พิจารณาจากสถานภาพอาจารย์ และนักศึกษาก็ใกล้เคียงกันทั้งวัย และวุฒิ สถานภาพของวิทยาลัยทั้ง 2 แห่ง ได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูในเวลาใกล้เคียงกันคือ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี ได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูในปีการศึกษา 2501 วิทยาลัยครุอุตรธานีได้รับการยกฐานะเมื่อปีการศึกษา 2503 จึงนำศึกษาคำเปรียบที่ผลต่อการประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ของอาจารย์และนักศึกษาไม่ใช่สถานภาพของวิทยาลัยอย่างเดียว อาจจะมีสาเหตุอื่น ๆ เป็นต้นว่า คุณภาพของบุคลากรและกระบวนการบริหาร เป็นต้น จึงทำให้ผลที่ประเมินต่างกัน ซึ่งถ้าพิจารณาข้อมูลจากข้อกระทงคำถามแล้ว อาจารย์กับนักศึกษา ประเมินค่าสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยของตนในลักษณะสอดคล้องกันทั้งงานสูงและต่ำคือ ข้อที่มีคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยสูงตามทัศนะของอาจารย์ สอดคล้องกับทัศนะของนักศึกษา

ค่าของคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มวิทยาลัยครูเก่า กลุ่มวิทยาลัยครูใหม่ วิทยาลัยครูในเมือง วิทยาลัยครูนอกเมือง ก็มีลักษณะที่มุ่งสูงและต่ำเป็นบางด้าน เมื่อนำมารวมกันหาค่าเฉลี่ยออกมา ทำให้ค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละกลุ่มใกล้เคียงกัน เมื่อทดสอบด้วยแบบสอบที (t-test) ทำให้ค่าที่ทดสอบ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม หากจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านก็พบว่ามีแตกต่างกันอยู่บ้าง และคะแนนพึงประสงค์เฉลี่ย วิทยาลัยครูเก่าสูงกว่าวิทยาลัยครูใหม่ในบางด้าน วิทยาลัยครูในเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิทยาลัยครูนอกเมืองเป็นบางด้านเช่นกัน ด้วยเหตุผลเช่นนี้ จึงทำให้ผลวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 และข้อที่ 6 จึงได้เสนอในตอนที่วิเคราะห์ข้อมูลบทที่ 4

กระบวนการเรียนการสอนควรมีผู้เรียนมีส่วนร่วมใ้เรียนมากขึ้นเพราะนักศึกษาอยู่ในวัยที่มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้า การให้นักศึกษามีส่วนในการเรียน การประเมินผลการสอน เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้วิทยาลัยโคซอมูล ไบโซปรับปรุงงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

2. ในเรื่องความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนนั้น มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษา ดังที่ วัลลภา ศุนาลัย กล่าวว่

... "ลักษณะนิสัยนักศึกษาที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ลักษณะกลุ่มเพื่อน (Peer Group) ซึ่งเป็นลักษณะของวัยรุ่นทั่วไปที่มีความต้องการที่จะอยู่ในกลุ่มอย่างมีความสุข เพราะกลุ่มเพื่อนให้ความมั่นใจและยอมรับในพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขา ทำให้เขามีความสุข และมีอิทธิพลทำให้เขามีความเชื่อและมีพฤติกรรมไปตามลักษณะกลุ่มที่เขาอยู่" ¹

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนที่พึงประสงค์น่าที่จะได้ส่งเสริม คือ ความสัมพันธ์ที่ติดอกกัน ทำให้นักศึกษามีความรู้สึกรอบอุ้มใจ อยู่ร่วมกับหมู่คณะได้อย่างมีความสุข ร่วมกันแก้ปัญหาและรู้จักเลือกคบเพื่อนที่เป็นประโยชน์ในการเรียน แต่มีสิ่งทีวิทยาลัยควรจะต้องแก้ไขคือการที่นักศึกษาประสบปัญหาในการทำงานกลุ่ม ขอเสนอแนะในการส่งเสริมให้นักศึกษามีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนที่เป็นลักษณะพึงประสงค์คือ วิทยาลัยควรจะได้สนใจความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของนักศึกษา ลงเพื่อศึกษาความของการของเขา พยายามลดช่องว่างระหว่างครูอาจารย์ ผู้บริหารวิทยาลัยกับนักศึกษาลง ความเข้าใจที่ระหว่างกันจะนำไปสู่การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพดี วิทยาลัยควรจะได้คำนึงเสมอว่า มีหน้าที่พัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีทั้งความรู้และคุณธรรมที่จะไปเป็นผู้นำของสังคมต่อไป ส่วนการแก้ปัญหาในการทำงานเป็นกลุ่มนั้น วิทยาลัยอาจจะทำได้โดยการฝึกนักศึกษาให้

¹ วัลลภา ศุนาลัย , "นิสัยนักศึกษา , " เอกสารโรเนียวประกอบการสอนวิชา 421 650 ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2521, หน้า 6-7.

รู้จักการเข้ากลุ่มแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เริ่มต้นจากกระบวนการเรียนการสอน ในตอนแรกอาจจะมี ปัญหาบาง เพราะนักศึกษายังไม่เคยชินกับการเรียนที่ต้องศึกษาค้นคว้า แก้ปัญหาเป็นกลุ่ม การเรียน ในระดับมัธยมส่วนใหญ่ใช้วิธีเรียนเดี่ยว ฟังคำบรรยาย ทำตามคำบอก เมื่อมาอยู่ในวิทยาลัยควร จะ เริ่มจากการทำความรู้จักกับเพื่อนชั้น จัดกลุ่มตามความสนใจ ใ้ทดลองแก้ปัญหาาร่วมกัน วิธีการสอน ที่จะนำมาใช้เพื่อฝึกให้นักศึกษาเข้าใจและทำงานเป็นกลุ่มได้ เช่น การให้รวมอภิปรายปัญหา การฝึก ภาควิปฏิบัติเป็นกลุ่ม การเรียนการสอนให้แก้ปัญหาแบบ Syndicate การที่อาจารย์จัดสอนเป็นคณะ หรือเป็นทีม (team teaching) เมื่อศึกษาสามารถทำงานเป็นทีมเป็นคณะ ได้ก็จะมีผลดีนำไปสู่ การใช้ชีวิตความเป็นอยู่ตามครรลองของประชาธิปไตยอย่างมีความสุข เพราะว่า การอยู่อย่าง ประชาธิปไตย นั้นหมายถึงการที่คนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนว่าจะประพฤติปฏิบัติต่อสังคมอย่างไรจึงจะ ทำให้เกิดสันติสุข เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่สังคมและประเทศชาติต้องการ

3. รูปแบบของการจัดกิจกรรม ตลอดจนการให้ความสนับสนุนจากวิทยาลัย เป็นสิ่งที่จะต้อง อยู่ แล้วควรส่งเสริม และที่นี่ยังได้ระลึกลึถึงคือ วิธีการที่จะทำให้นักศึกษาสนใจกิจกรรมทุกประเภทในลักษณะ ที่สมคูลย์กัน ทางวิทยาลัยควรระลึกเสมอว่า ปรัชญาของการจัดกิจกรรมอยู่ที่การมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษา พัฒนาทุกด้าน ทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมเป็นการช่วยเสริมสิ่งที่ยังขาด ตกบกพร่องในหอเรียนสี่เหลี่ยมแคบ ๆ ใ้ครบถ้วน กิจกรรมทุกประเภทมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่า กัน นักศึกษามาเสาะแสวงหาสิ่งที่เขายังไม่รู้ ไม่เข้าใจทางวิทยาลัยควรรู้ให้โอกาสแก่เขา โดยทาง วิทยาลัยเป็นผู้ชี้แนะมิใช่เป็นผู้กำหนดทางให้โดยปราศจากการยอมรับฟัง เสียงของนักศึกษาวาเขา ต้องการอะไร อย่างไร สอดคล้องกับสังคมภายนอกที่เขาจะต้องไปเผชิญ ฉะนั้นงานบำเพ็ญประโยชน์ ต่อสังคมก็เป็นสิ่งจำเป็นพอ ๆ กับงานทางวิชาการในหอเรียน และกิจกรรมที่จัดควรมีลักษณะประหยัด มีคุณค่า เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจของบ้านเมืองควย วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ได้กล่าวถึง กิจกรรมนิสิตนักศึกษา ที่ใ้เป็นขอเสนอแนะแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ได้ระลึกใน การปฏิบัติงาน ดังนี้

... ในความหมายกว้าง ๆ "กิจกรรมนิสิตนักศึกษา" จึงเป็นฐานที่นิสิตหรือนักศึกษา ประกอบขึ้น หมายถึง กวกรกระทำต่าง ๆ ที่นิสิตนักศึกษาปฏิบัติเป็นนุกระทำหรือคำ เน้น การในคานทาง ๆ เพื่อใ้งานนั้นสำเร็จไม่ใ้ใด งานนั้นควรเป็นงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน ในหลักสูตรโดยตรง ไม่มีการบังคับให้นิสิตนักศึกษาทำ แต่เป็นการกระทำ

ด้วยความสมัครใจ นิสิตนักศึกษาเป็นผู้ก่อตั้งโครงการนี้ เป็นผู้บริหารสนับสนุนให้ความเห็นชอบ และอนุมัติให้ดำเนินงานนั้น ผละงานนั้นทำเพือนิสิตนักศึกษาเอง โดยได้รับความยินยอมจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยใดคนหนึ่ง มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยสนับสนุนในเรื่องการให้เงินใช้สถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษาให้ หรือแม้กระทั่งเรื่องการเงินให้ด้วย ในความหมายที่แคบจะหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่นิสิตนักศึกษาใคร่รวมกันทำกันในรูปของสโมสร องค์การ กลุ่ม ชมรม ชมรมหรือโครงการ เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกลุมนิสิตนักศึกษาที่มีความสนใจร่วมกัน ภารกิจของงานนั้นจัดโดยนิสิตนักศึกษา เพื่อฝึกนิสิตนักศึกษาในค่านิยมของตนเอง กิจกรรมค่านิยมและสัมพันธภาพ การพัฒนาจริยธรรมและศีลธรรม วิชาการและการพัฒนาสังคมและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับความสนับสนุน ยอมรับจากมหาวิทยาลัย และไม่เป็นส่วนหนึ่งของคณาจารย์หรือนิสิตนักศึกษาอยู่ กิจกรรมดังกล่าวควรจัดขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผนและถูกต้องตามกฎหมาย ขอบบังคับของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น ๆ

4. ในด้านการบริหาร วิทยาลัยควรให้ความสำคัญแก่งานทุกด้านในอัตราส่วนที่สมควร การจัดสรรงบประมาณควรระลึกละเอียดว่า งานทุกด้านมีผลกระทบบต่อการบริหารวิทยาลัย รวมทั้งขวัญและกำลังใจของบุคลากรด้วย งานบางอย่างไม่ใช่งานวิชาการโดยตรง แต่จะช่วยเหลือวิชาการให้ดีขึ้น เป็นต้นว่า การบริการของห้องสมุด งานบริการคานสุขภาพอนามัย การจัดที่พักอาศัยแก่นักศึกษายานพาหนะ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โรงพิมพ์ งานของแผนกทะเบียน ระเบียบประวัติ ฉะนั้นผู้บริหารควรจะได้จัดให้ทุกแผนกได้รับความเป็นธรรม คุณแลสอดคล้องให้เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำคัญของการบริหารนอกเหนือจากงบประมาณ ระเบียบวิธีการบริหารแล้ว ทักษะสำคัญที่จะทำให้งานดำเนินไปได้อย่างดีคือบุคลากร คุณภาพของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ วิทยาลัยควรจะใช้วิธีการสรรหาบุคลากรที่มาทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ให้เขาใจบทบาทหน้าที่ มีน้ำใจบริการ เกิดความพึงพอใจในหน้าที่การงาน มีความผูกพันกับงานเพื่อผลงานที่ดี นั้นยอมหมายถึงสวัสดิการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา , "องค์การและกิจกรรมนักศึกษา , " เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา 421 650 ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2521 , หน้า 1.

ของบุคลากรเหล่านั้นคงดีด้วย จากข้อมูลที่สำรวจในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะพึงประสงค์เกี่ยวกับการบริหารอยู่อย่างหนึ่งคือ วิทยาลัยยอมรับฟังความคิดเห็นจากส่วนรวมไปเป็นแนวทางในการบริหาร แต่ก็มีหลายวิทยาลัยที่คะแนนพึงประสงค์เฉลี่ยในคานการบริหารอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของวิทยาลัยนั้น วิทยาลัยมีภาระหน้าที่ในการปรับปรุงการเรียนการสอนมาก จนทำให้งานคานการบริหารอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าผู้บริหารควรจะได้หันมาพัฒนาวิทยาลัยหลาย ๆ ด้านเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ และนักศึกษา อันเป็นเป้าหมายหลักของการบริหารวิทยาลัย

5. คานอาคารสถานที่ มีข้อาคติจากการวิจัยครั้งนี้คือว่า อาคารเรียนมีเพียงพอ อยู่ในทำเลสถานที่ที่เหมาะสม กาศึกคอรระหว่างอาคารก็ดี ลักษณะของห้องเรียนดี ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเห็นควยกับการวางแบบแปลน แต่ที่เป็นปัญหาคือเรื่องความสะอาด ถูกสุขลักษณะของโรงอาหาร ของห้องนำ นโยบายของการจัดการฝึกหัดครูก็เพื่อฝึกหัดคนเพื่อไปเป็นครูของคนอีกคนหนึ่ง การที่จะพัฒนาคนอื่นได้ ครูจะต้องรู้จักพัฒนาตนเองก่อน ฉะนั้นเรื่องความสะอาด ถูกสุขลักษณะเป็นเรื่องพึงประสงค์สูงสุด เป็นพื้นฐานที่จะทำให้คนมีคุณภาพชีวิต วิทยาลัยต้องแก้ไขปรับปรุงเรื่องความสะอาดอย่างเร่งด่วน เพราะมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาตั้งกวางแล้ว แบบอย่างที่ดีที่วิทยาลัยควรจัดให้แก่ศึกษาคือ การที่วิทยาลัยควรจะได้ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ใช้ของราคาถูกแต่มีคุณภาพโดยการเลือกใช้ของที่ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น กล่าวคือการเลือกวัสดุเครื่องใช้ต่าง ๆ ของค่านึงถึงประโยชน์ใช้สอย สภาวะการณและสถานที่มากกว่าความหรูหรา พุ่มเพื่อย ยกตัวอย่างเช่น เครื่องสุญญิตต่าง ๆ อาทิ การใช้ส้วมซึมแบบธรรมชาติเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นมากกว่าแบบชักโครก เพราะระบบการประปาไม่สะดวก ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการรักษาความสะอาด เป็นต้น การจัดที่ทำงานในนักศึกษาชั้นเรียน อาจจะใช้ห้องโถง โถงนโรงอาหาร หรือโถงคนไม้ก็ได้ วิทยาลัยควรจัดที่นั่ง ที่วางขาของเครื่องใช้ โดยดัดแปลงจากเตี้ยไม้ ไม้ไผ่ แล้วทาสีกันมอด กันแมลง และรักษาเนื้อไม้ให้นานใช้ คงทนถาวร ดังนี้เป็นต้น การจัดที่นั่งสำหรับรับประทานอาหาร ตลอดจนสภาพของโรงอาหาร จากข้อมูลที่ปรากฏในการวิจัย ผู้ตอบเห็นว่าไม่เพียงพอ ไม่สะอาด ไม่ถูกสุขลักษณะ วิทยาลัยควรจะได้แก้ไขปรับปรุงบรรยากาศในการรับประทานอาหาร มีความสำคัญ

ทอภาวะโภชนาการและสุขภาพจิตของมวลสมาชิก เป็นพื้นฐานการฝึกหัดการเข้าสังคม การใช้ชีวิต
 ความเป็นอยู่รวมหมู่คณะ ผู้บริหารไม่ควรมองข้าม แม่แต่การฝึกการรับบริการสาธารณะ เป็นคน
 ว่าการเข้าแถวเพื่อรับบริการตามลำดับก่อนหลัง (การเข้าคิว) ก็เป็นส่วนหนึ่งของการรู้จักสิทธิและ
 หน้าที่ วิทยาลัยควรจะต้องกระทำถึงแม้ว่า วิทยาลัยจะไม่ได้จัดบริการอาหารเอง แต่วิทยาลัยก็ควร
 จัดให้ผู้จำหน่ายอาหารใดที่มีทางจำหน่ายเป็นสัดส่วน รักษาบรรยากาศของความเป็นผู้เจริญ โดยการ
 คำนึงถึงสภาพความต้องการของผู้ใช้บริการ เป็นสำคัญ ขณะรับประทานอาหารควรมีความสบายกาย
 สบายใจ กล่าวคือมีที่นั่งพอเพียง ไม่แออัดมากนัก สถานที่ที่ใช้สำหรับเป็นที่รับประทานอาหารเช้า
 มีเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกได้ เป็นคนว่า อางล้างมือ สบู่ ตลอดจนของทางเดิน
 สำหรับเข้าแถวรับบริการ ไม่ว่าจะเป็นแบบช่วยตนเอง หรือแบบใด ๆ ก็ตามควรจะต้อง สะอาด
 ที่นำมาจำหน่ายควรสะอาดถูกหลักโภชนาการ ราคาพอสมควร เหมาะสมกับสถานภาพของผู้บริโภค
 ไม่ค่างไรเกินควร ทางระบายน้ำ ระบายอากาศดี ฉะนั้นในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ควร
 มีคณะกรรมการรับผิดชอบเป็น เรื่อง ๆ และให้นักศึกษามีส่วนในการบริหารด้วย เพื่อเขาจะได้มีส่วน
 ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมอันนี้ให้ประเสริฐดี อันนี้สำหรับวิทยาลัยครูที่เปิดสอนวิชาเอกคหกรรมศาสตร์
 สุขศึกษา ในระดับ ป.กศ.ชั้นสูง และปริญญา ควรจะจัดให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการอาหาร
 กลางวัน และช่วยกันดูแลคานสุขาภิบาลอาหาร เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่จะให้เกิด
 ประโยชน์สำหรับชีวิตประจำวัน และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู ไปสู่ความเป็น
 เลิศทางวิชาการด้วย

ขอเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งที่ผู้วิจัยต่อไปควรได้กระทำคือ

1. การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูครั้งต่อไปควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบจากตัวแปร
 ที่เป็นสถานภาพของประชากรนอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุ ลักษณะ
 ของหน้าที่การงานของอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม อาทิ เป็นอาจารย์ทำหน้าที่สอนหรือเป็นผู้บริหาร
 ทั้งนี้ เป็นต้น

2. ศึกษาผลกระทบจากสังคมภายนอก ที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู อาทิเช่น ลักษณะของวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ตลอดจนความต้องการที่สังคมมุ่งหวังให้วิทยาลัยครูเป็นผู้นำทางวิชาการ
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู
4. ศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาค กับวิทยาลัยครูในส่วนกลาง เพื่อจำแนกลักษณะสภาพแวดล้อมเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น
5. ศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู กับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม อื่น ๆ
6. ศึกษาเปรียบเทียบจากระยะเวลาของการเก็บข้อมูล กล่าวคือ ข้อมูลที่เก็บจากประชากรคอนคนปี กับหลายปีการศึกษา เพื่อดูพัฒนาการของสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย